

Inhoudsopgave

Inleiding.....	2
1. Pedagogische visie en kindbeeld.....	2
2. Organisatie.....	3
2.1 De groepssamenstelling.....	4
2.2 Aantal beroepskrachten	7
2.3 Mentorschap	8
2.4 Wenbeleid.....	8
2.5 De inrichting van binnen- en buiten ruimten	8
2.6 Het dagritme	9
2.7 Ontwikkeling volgen	10
2.8 Afnemen extra dagen en ruilen	10
2.9 Meldcode kindermishandeling.....	10
2.10 Flexibele opvang.....	11
2.11 Vaste gezichtencriterium.....	11
2.12 Begeleiden van stagiaires en BBL-ers.....	11
3. De rol van de pedagogisch medewerker.....	13
3.1 Het formuleren van regels en grenzen	14
4. Opvoedingsdoelen	16
4.1 Emotionele veiligheid	17
4.2 Persoonlijke competentie	19
4.3 Sociale competentie.....	21
4.4 Normen en waarden	22

Naam document	: Pedagogisch beleid KDV, BSO	
Nummer document	: 4.1	
Versiedatum	: 01-01-2019	Versienummer : 21
Evaluatiedatum	: 3-05-2019	

Inleiding

We willen de kinderen op onze dagverblijven en buitenschoolse opvang graag het beste bieden. Hoe we dat doen staat in grote lijnen beschreven in dit pedagogisch beleid. Omdat dit stuk ontwikkeld is mede door en voor pedagogisch medewerkers en het ook steeds weer inhoudelijk ter sprake komt tijdens werkbesprekingen en vergaderingen is het een beleid dat door alle medewerkers gedragen wordt. Maar het biedt ook de mogelijkheid om er over te discussiëren. Door nieuwe pedagogische ideeën, veranderingen in groepssamenstelling of bijvoorbeeld uitbreiding van het dagverblijf blijft het een beleid in “beweging”. Dit is een algemeen beleid, een vaste basis en uitgangspunten, geeft een kader aan waarbinnen gewerkt wordt en wat wij belangrijk vinden. Per locatie en opvangvorm wordt het verder uitgewerkt en toegepast. Bij activiteiten wordt gekeken welke doelen er mee gehaald worden. Voor de dagopvang zijn en worden thema/speelgoedkisten ontwikkeld, waarbij de vier opvoedingsdoelen een rol spelen.

De basis van het pedagogisch beleid zijn de pedagogische visie en uitgangspunten van Pinokkio/ Figaro, De Berk en De Krekel. Wij vinden respect voor het individu en aandacht voor persoonlijke groei belangrijk. Kinderen moeten de ruimte krijgen om zich in hun eigen tempo en op hun eigen manier te ontwikkelen in een veilige en uitdagende omgeving.

In dit beleid staat beschreven welke opvoedingsdoelen we stellen en met welke pedagogische middelen we aan de doelen werken. De wet kinderopvang stelt de vier opvoedingsdoelen van Marianne Riksen-Walraven, verplicht in het beleid van iedere kinderopvang organisatie. *Met deze vier pedagogische basisdoelen bieden wij de kinderen:*

- Een gevoel van emotionele veiligheid;
- Gelegenheid tot het ontwikkelen van persoonlijke competentie;
- Gelegenheid tot het ontwikkelen van sociale competentie;
- De kans zich waarden en normen, de ‘cultuur’ van een samenleving, eigen te maken; socialisatie.

Deze opvoedingsdoelen gelden voor alle kinderen in de leeftijd van 0 tot en met 12 jaar

Dit pedagogisch beleidsplan beschrijft in 4 hoofdstukken het beleid van de drie vestigingen, geeft het kader aan waarbinnen gewerkt wordt. Per vestiging kunnen verschillen zijn, afhankelijk van de groep, leeftijd en het gebouw.

Hoofdstuk 1: gaat over de pedagogische visie en ons kindbeeld.

Hoofdstuk 2: gaat in op de organisatie, hoe organisatorisch vorm wordt gegeven aan het realiseren van het pedagogisch beleid.

Hoofdstuk 3: beschrijft de rol van de pedagogisch medewerker, wat we van de pedagogisch medewerker vragen om het pedagogisch beleid in de praktijk te brengen en levendig te houden.

Hoofdstuk 4: gaat over de opvoedingsdoelen en de pedagogische middelen.

Tot slot

We gebruiken kinderopvang en opvang voor zowel de vestiging “Pinokkio” en “De Krekel” in Avenhorn, “Figaro” in Ursem en “ De Berk” in Berkhout.

Voor elke locatie groep is een pedagogisch werkplan opgesteld, waarin de uitgangspunten uit dit pedagogisch beleid verder en meer concreet is uitgewerkt.

1. Pedagogische visie en kindbeeld

Naam document	: Pedagogisch beleid KDV, BSO	
Nummer document	: 4.1	
Versiedatum	: 01-01-2019	Versienummer : 21
Evaluatiedatum	: 3-05-2019	

Hieronder beschrijven wij hoe we kinderen en de ontwikkeling van kinderen zien: het kindbeeld. Daaronder staan de pedagogische uitgangspunten: de 'bril' waarmee we naar ons werk op de groep met kinderen kijken. In de uitgangspunten beschrijven we wat kinderen nodig hebben en wij willen bieden, zodat ze zich kunnen ontwikkelen en plezier hebben.

Kindbeeld 'zó zien wij kinderen'

Een kind wordt geboren met een eigen karakter en een eigen temperament. Elk kind ontwikkelt zich in zijn eigen tempo. Elk kind is nieuwsgierig en onderzoekend. Het verwondert zich, ontdekt, ziet en leert hoe de wereld in elkaar zit door ervaringen op te doen. De omgeving - ouders, de groep, de pedagogisch medewerkers – beïnvloedt de ontwikkeling van het kind. Het kind beïnvloedt ook de opvoeders, de omgeving: er is een voortdurende wisselwerking tussen kind, opvoeders en omgeving.

Diversiteit is voor ons een basisgegeven en heeft een toegevoegde waarde. Mensen, en dus ook kinderen, verschillen van elkaar, vinden verschillende dingen leuk, hebben verschillende talenten en hebben verschillende inbreng. Op de individualiteit van ieder kind willen we inspelen.

Pedagogische visie

Er zijn vele pedagogische stromingen en allen hebben goede elementen. Wij vinden het belangrijk dat elk kind een eigen plekje verwerft binnen de groep, dat het gerespecteerd wordt als individu. Voor ons zijn: "het kind in zijn waarde laten", "luisteren naar kinderen" en "kinderen positief benaderen", belangrijke pedagogische elementen. Door goed naar het kind te luisteren en kijken probeer je er als pedagogisch medewerker achter te komen wat de behoeften van het kind zijn. Door de gevoelens van het kind te verwoorden laat je merken dat je het kind begrijpt en serieus neemt. Het kind voelt zich begrepen en geaccepteerd, dit geeft een kind zelfvertrouwen. We vinden het belangrijk dat de kinderen zelf hun mogelijkheden ontdekken en gelegenheid krijgen tot experimenteren. Het vrije spel neemt hierbij een belangrijke plaats in. Daarnaast bieden we de kinderen activiteiten en spelen aan die bijdragen aan hun ontwikkeling.

We verwoorden dit in een aantal **pedagogische uitgangspunten**:

- Wij benaderen kinderen met respect. Goed kijken en luisteren naar kinderen vinden wij daarbij belangrijk.
- Wij gaan uit van een positieve benadering van het kind.
- Wij vinden het belangrijk dat een kind zich prettig voelt bij de opvang, dat het plezier heeft.
- Wij willen het kind uitdaging, verwondering, mogelijkheden voor verdere ontwikkeling bieden
- Wij willen kinderen ruimte geven om zich te ontwikkelen tot open, evenwichtige en zelfstandige mensen.

De kinderopvang beschouwen wij als een zelfstandig opvoedingsmilieu naast het gezin. De kinderopvang heeft kinderen veel te bieden: de aanwezigheid van leeftijdsgenootjes, de groepen, professionele leiding, een op kinderen afgestemde omgeving. Kinderopvang biedt niet alleen veilige en verantwoorde opvang, maar ook opvoeding. Pedagogisch medewerkers zijn dus medeopvoeders, in nauwe samenspraak met de ouders.

2. Organisatie

Naam document	: Pedagogisch beleid KDV, BSO	
Nummer document	: 4.1	
Versiedatum	: 01-01-2019	Versienummer : 21
Evaluatiedatum	: 3-05-2019	

Hier geven we aan hoe we organisatorisch vorm geven aan de uitgangspunten en doelen in dit pedagogisch beleid. Het gaat om hoe we in grote lijn de dagelijkse gang van zaken regelen, de groepssamenstelling, het gebruik van ruimten en structuur in de opvang.

2.1 De groepssamenstelling

Binnen SKiK werken we bij de dagopvang met stamgroepen. Een stamgroep is een vaste groep met een eigen groepsruimte. Een kind maakt gedurende de week van niet meer dan twee verschillende groepsruimten gebruik. Bij de BSO wordt gewerkt met basisgroepen. De basisgroepen bij de BSO zijn niet gekoppeld aan een vaste ruimte.

In de kinderopvang kan men kiezen voor horizontale en verticale groepen. Bij ons is de keuze gemaakt op basis van de beschikbare ruimte, het gebouw.

• Kinderdagverblijf

Het kinderdagverblijf "Pinokkio" heeft 3 groepen verdeeld in 1 babygroep voor kinderen van 0 tot 22/24 maanden, 1 peutergroep voor kinderen van 22/24 maanden tot 4 jaar en 1 verticale groep voor kinderen van 0 tot 4 jaar.

Een babygroep bestaat uit maximaal 9 kinderen, een peutergroep maximaal 16 kinderen en de verticale groep uit maximaal 12 kinderen.

Het kinderdagverblijf "Figaro" bestaat uit 1 verticale stamgroep voor kinderen van 0 tot 4 jaar. De groep bestaat uit maximaal 16 kinderen. Wij hebben bij Figaro ook een peuterspeelzaal en die heeft een apart pedagogisch beleidsplan geschreven voor de peuterspeelzalen.

Het kinderdagverblijf "De Berk" bestaat uit 1 verticale stamgroep voor kinderen van 0 tot 4 jaar. De groep bestaat uit maximaal 16 kinderen. Wij hebben bij De Berk ook een peuterspeelzaal en die heeft een apart pedagogisch beleidsplan geschreven voor de peuterspeelzalen.

In sommige situaties worden verschillende stamgroepen samengevoegd. Door het samenvoegen kunnen kinderen de omgeving buiten hun eigen groepsruimte verkennen en kinderen van andere groepen ontmoeten. Tevens ontstaat zo de mogelijkheid om meer specifieke activiteiten aan te bieden aan kinderen van bijvoorbeeld dezelfde leeftijd. Omdat alle groepen op de kinderdagopvang-locaties werken volgens hetzelfde dagritme, blijft de structuur en werkwijze bij het samenvoegen van groepen gewaarborgd. Verder blijft altijd een bekende pedagogisch medewerker bij de kinderen aanwezig en zijn de pedagogisch medewerkers van de andere groepen bekende omdat de kinderen veelal aan het begin en einde van de dag gezamenlijk worden opgevangen. Op de peutergroepen bij Pinokkio wordt gewerkt met een pictogrammenbord, waar de dagstructuur op is weergegeven.

Het samenvoegen van de groepen kan structureel zijn, bijvoorbeeld op een specifieke dag in de week, maar ook incidenteel, bijvoorbeeld in de vakantieperiodes. De keuze voor het samenvoegen van groepen kan gemaakt worden bij een lagere bezetting op de groepen. De kinderen worden dan opgevangen in de samengevoegde groep. Bij het samenvoegen van groepen kan van de reguliere groeps grootte afgeweken worden, wel wordt altijd uitgegaan van de "pedagogisch medewerker-kind-ratio").

Vanwege ons kleinschalige karakter kennen alle kinderen elkaar en hebben de jongste kinderen ook vaak broertjes of zusjes op de oudere groep zitten waar ze graag mee willen spelen. Als dit past binnen onze structuur en mogelijkheden dan mogen ook de jongere kinderen af en toe meespelen bij de BSO. Anders om is dit ook het geval af en toe hebben we grote kinderen die het geweldig vinden om met de kleintjes te helpen.

Naam document	: Pedagogisch beleid KDV, BSO	
Nummer document	: 4.1	
Versiedatum	: 01-01-2019	Versienummer : 21
Evaluatiedatum	: 3-05-2019	

Aan een kind is maximaal drie vaste pedagogische medewerkers gekoppeld, aan kinderen onder 1 jaar twee. Per opvangdag is minimaal een van de drie/twee vaste pedagogische medewerkers werkzaam op de groep, behoudens ziekte en vakantie en ruildagen op verzoek van de ouders.

Buitenschoolse opvang

De locatie “ Pinokkio” aan de Tocht heeft een BSO groep van maximaal 20 kinderen in de leeftijd van 4 jaar tot 5,5/6 jaar. De voorschoolse opvang voor twee scholen, maakt ook gebruik van de BSO ruimte. Deze groep heeft maximaal 20 kinderen.

De buitenschoolse opvang “Figaro” heeft 2 BSO groepen, een groep met maximaal 20 kinderen, een basisgroep van 4 jarigen tot 8 jaar en een basisgroep 8 jaar tot einde basisschool.

De buitenschoolse opvang “De Krekel” heeft 3 basisgroepen. Twee groepen met maximaal 20 kinderen in de leeftijd van 5,5/6 jaar tot 8/8,5 jaar en een basisgroep van maximaal 30 kinderen in de leeftijd van 8/8,5 jaar tot einde basisschool.

De buitenschoolse opvang “De Berk” heeft 1 basisgroep, verticale groep 4 jaar tot einde basisschool met maximaal 20 kinderen.

Bij de BSO hebben kinderen een basisruimte waar ze als basisgroep de dag/middag starten. Er wordt gegeten en gedronken in de basisruimte. De jongste groepen, bij Pinokkio in Avenhorn en bij Figaro in Ursem, blijven in de basisruimte.

Bij Figaro kunnen ze voor een kookactiviteit gebruik maken van de keuken naast de basisruimte. De 8+groep heeft naast de basisruimte ook een techniekruimte tot hun beschikking. Als de bezetting het toelaat kan er van die ruimte gebruik gemaakt worden. Op de 8+ groep staat een werktafel waar onder begeleiding techniekactiviteiten kan worden aangeboden. Bij de BSO maken we ook gebruik van de speelhal bij de dagopvang, entree/hal bij de BSO en de centrale hal van Batter.

De groepen bij De Krekel vanaf 5,5/6 jaar hebben naast hun basisruimte de mogelijkheid om een activiteit in een andere ruimte te doen. Zoals een knutselactiviteit in het atelier, koken in de keuken en de gymzaal voor sportactiviteiten. De 8+ groep heeft de mogelijkheid om gebruik te maken van de keuken en het atelier, en zij hebben daarnaast de beschikking over een techniekruimte voor techniekactiviteiten.

De Berk beschikt over 1 groepsruimte. In de hal kunnen ook activiteiten gedaan kunnen worden of speelhoekjes ingericht.

Bij alle BSO-groepen wordt naast de binnenruimte ook de buitenruimte en de omgeving (speeltuintjes, voetbalveld, dorpsbos) gebruikt. In groepjes met een verantwoorde leidster-kind ratio worden hier activiteiten gedaan.

- Voorschoolse opvang (VSO)
SKiK biedt op 5 plaatsen VSO aan. Te weten BSO locatie Pinokkio, de Zonnengroep, en Figaro en De Berk. Daarnaast is er 1 aparte locatie waar alleen VSO wordt aangeboden. Locatie de Jozefschool

Naam document	: Pedagogisch beleid KDV, BSO	
Nummer document	: 4.1	
Versiedatum	: 01-01-2019	Versienummer : 21
Evaluatiedatum	: 3-05-2019	

De regels betreffende de leidster- kindratio zijn ook hier 1 op 10. De medewerkers zijn ook werkzaam bij de BSO en bekend met het pedagogisch beleid voor schoolkinderen.

Bij de BSO locatie “ Pinokkio” aan de Tocht is plek voor maximaal 20 kinderen in de leeftijd van 4 jaar tot einde basisschool leeftijd. Deze locatie verzorgt de voorschoolse opvang voor meerdere scholen, kinderen worden lopend naar school gebracht.

De BSO locatie “Figaro” heeft een VSO groep van maximaal 20 kinderen in de leeftijd van 4 jaar tot einde basisschool leeftijd. Figaro is gehuisvest in een brede school met 2 basisscholen en 1 peuterspeelzaal. De kinderen worden naar de klas gebracht.

De locatie “ De Jozefschool” aan de Dwingel 6 heeft plaats voor maximaal 20 kinderen in de leeftijd van 4 jaar tot einde basisschool leeftijd. De voorschoolse opvang maakt gebruik van de inpandige peuterspeelzaal in het schoolgebouw. Dit is alleen voorschoolse opvang de kinderen die ook na school opvang nodig hebben gaan naar De Krekel.

Bij de VSO kunnen de kinderen zelfstandig, alleen of met elkaar spelen. Zij blijven in de basisgroep. Kinderen kunnen knutselen, een spelletje doen, lezen. Het is mogelijk om een zelf meegebracht ontbijt te nuttigen.

- **Stam- en basisgroepen**

In de Wet Kinderopvang is opgenomen dat een kind in de dagopvang en de buitenschoolse opvang in één vaste groep geplaatst wordt: stamgroep c.q. basisgroep. Iedere stam-basisgroep heeft een aantal vaste pedagogisch medewerkers die het aanspreekpunt zijn. Er zijn echter situaties waarbij afgeweken wordt van het starten, eten, drinken en vieren op de stam-basisgroep. Wanneer afgeweken wordt van het verblijven op de basisgroep, wordt altijd de leidster/kind ratio (LKR) in acht genomen. In bepaalde situaties kan afgeweken worden van het opvangen van het kind op de eigen groep.

1. Twee of meer groepen kunnen structureel samengevoegd worden (bijvoorbeeld het gehele jaar elke woensdag en/of vrijdag), ten gevolge van (over- of onderbezetting) of om pedagogische redenen. Groepen worden dan langdurig samengevoegd. Het kind zit in dat geval dus in twee groepen. Volgens de regelgeving mag een kind, met vooraf gegeven toestemming van de ouder, gedurende een overeengekomen periode worden opgevangen in één andere groep. Kinderen kunnen incidenteel in één andere stam- of basisgroep geplaatst worden dan de oorspronkelijke groep. In dit geval worden groepen niet samengevoegd, maar opgedeeld of gesplitst.
2. Twee of meer groepen kunnen incidenteel worden samengevoegd (bijvoorbeeld in vakantieperiodes).
3. Het komt voor dat tijdens (spel)activiteiten, waarbij de kinderen de basisgroep verlaten, de kinderen in dit geval starten op hun eigen basisgroep en vervolgens met kinderen uit een andere basisgroep een activiteit ondernemen.

Voor situatie 1 geven ouders/verzorgers toestemming via het ouderportaal. De overige situaties staan beschreven in onze aanvullende voorwaarden en door ondertekening van de plaatsingsovereenkomst geven ouders/verzorgers aan hiermee akkoord te gaan. Voor het samenvoegen van groepen hebben we procedure 4.10 Procedure opvang 2de stam-basisgroep opgesteld.

Naam document	: Pedagogisch beleid KDV, BSO	
Nummer document	: 4.1	
Versiedatum	: 01-01-2019	Versienummer : 21
Evaluatiedatum	: 3-05-2019	

2.2 Aantal beroepskrachten

Dagelijks zijn op elke groep 1,2 á 3 pedagogisch medewerkers aanwezig met eventueel assistentie van een leerling. SKiK werkt met de rekentool beroepskracht-kindratio van de Rijksoverheid.

Bij een aaneengesloten openstelling van tien uur of meer per dag kan maximaal 3 uur per dag worden afgeweken van de leidster-kindratio. Bij de dagopvang en BSO in de vakanties, is dat 1 uur aan het begin van de dag en 1 uur aan het eind van de dag van 7.00/8.00 en-of 7.30 - 8.30 en van 17.00-18.00 uur. De middagpauze wordt gehouden tussen 13.00-14.00 uur.

Er kan ook gewerkt worden met vrijwilligsters of een stagiaire. In de locatie specifieke plannen staan de taken omschreven die een vrijwilliger kan en mag uitvoeren op de locatie en voor beroepskrachten in opleiding en stagiaires wordt verwezen naar ons BPV plan (zie hoofdstuk 2.12). Een stagiaire of vrijwilliger zal altijd boventallig worden ingepland om de beroepskracht te ondersteunen. Zij ondersteunen de pm-ers door de huishoudelijke taken over te nemen zoals, afwassen, fruit klaar maken, limonade klaarzetten, boekjes lezen en een spelletje te spelen met de kinderen. Ze helpen bij een (spel) activiteit.

2.3 Mentorschap

Aan ieder kind wordt een mentor toegewezen tijdens het intakegesprek en ouders kunnen dit terugzien in het ouderportaal. De mentor is een pedagogisch medewerker die werkt op de groep van het kind. De mentor is het aanspreekpunt voor de ouders om de ontwikkeling en het welbevinden van het kind te bespreken. In de buitenschoolse opvang is de mentor ook het aanspreekpunt voor het kind. Een ander verschil tussen dagopvang en buitenschoolse opvang is dat in de dagopvang de mentor verplicht is periodiek de ontwikkeling en welbevinden van het kind met de ouders te bespreken. In de buitenschoolse opvang hoeft dat alleen als dat gewenst is.

Een mentor aanwijzen

Om de ontwikkeling van het kind te kunnen volgen, moet de mentor het kind echt kennen. Daarom is de mentor direct betrokken bij de opvang en ontwikkeling van het kind. De mentor is één van de pedagogisch medewerkers van de groep waarin het kind geplaatst is. De ouders worden op de hoogte gebracht wie de mentor van hun kind is. Eventueel vervult de mentor ook een rol in het contact met andere professionals (met toestemming van de ouders).

Individuele behoeftes van het kind

Door het volgen van de ontwikkeling van het kind sluiten pedagogisch medewerkers aan op de individuele behoeftes van een kind. Tevens kan er door overleg met ouders worden afgestemd hoe aan wensen en behoeftes van het kind tegemoet kan worden gekomen.

De combinatie van ontwikkelingsgericht werken en de inzet van een mentor maakt dat belangrijke ontwikkelstappen en mogelijke achterstanden, worden gevolgd en indien nodig tijdig signaleerd.

Naam document	: Pedagogisch beleid KDV, BSO	
Numer document	: 4.1	
Versiedatum	: 01-01-2019	Versienummer : 21
Evaluatiedatum	: 3-05-2019	

2.4 Wenbeleid

Ten aanzien van het wenbeleid heeft SKiK een procedure wenperiode beschreven (1.3). In deze procedure staat beschreven op welke wijze nieuwe kinderen wennen op de dagopvang of de buitenschoolse opvang. Ouders/verzorgers kunnen deze procedure opvragen bij de leidinggevende.

Werken met kleine groepen

De indeling van de groepsruimtes en buitenterrein is van groot belang. De genoemde ruimtes moeten veilig, sfeervol, uitdagend en uitnodigend zijn. Het is de zorg van de pedagogisch medewerkers dat dit zo optimaal mogelijk blijft, bijvoorbeeld door het variëren van speelgoed.

Er is voornamelijk gekozen voor het gebruiken van vooral primaire kleuren op de groepen. Zo worden deuren, ramen, vloeren en zitbanken vrolijk gemaakt. Daarbij vergeten wij niet dat zachte kleuren en lichte houtsoorten ook belangrijk kunnen zijn voor rust op een groep. We streven naar een groepsinrichting die uitnodigt tot spel, waar kinderen actief en nieuwsgierig kunnen zijn en die past bij de leeftijd.

Alle groepen bij Pinokkio zijn met elkaar verbonden middels tussendeuren. Dit biedt het kind de mogelijkheid bij een andere groep op 'visite' te gaan. Soms heeft het kind de behoefte even terug te gaan naar zijn oude groep, vooral als het kind net over is naar de peutergroep, of even te gaan kijken bij zijn/haar broer of zus in een andere groep.

Bij de dagopvang gaan kinderen soms voor een activiteit naar een andere ruimte. Voor 3+ kinderen heeft de locatie Pinokkio een VVE-ruimte/bibliotheek/boekstart. Figaro en De Berk combineert soms met de peuterspeelzaalgroep en heeft ook een boekstart hoek. Bij De Berk en Figaro kan de dagopvang en peuterspeelzaalgroep ook de BSO ruimte gebruiken voor een activiteit, bijvoorbeeld iets met muziek, poppenkast of een bakactiviteit. De BSO ruimte is via een gang vanuit het dagverblijf/peuterspeelzaal bereikbaar. Kinderen gaan altijd onder begeleiding van pedagogisch medewerkers naar een andere ruimte.

Bij de BSO hebben kinderen een basisruimte waar ze als basisgroep de dag/middag starten. Er wordt gegeten en gedronken en gevierd in de basisruimte. De jongste groepen, bij Pinokkio in Avenhorn en bij Figaro in Ursem blijven in de basisruimte. Bij Figaro kunnen ze voor een kookactiviteit gebruik maken van de keuken naast de basisruimte. De groepen bij de Krekel vanaf 5,5/6 jaar hebben naast hun basisruimte de mogelijkheid om een activiteit in een andere ruimte te doen. Dat kan zijn een knutselactiviteit in het atelier, koken in de keuken, de gymzaal voor sportactiviteiten. De 8+ groep heeft ook de mogelijkheid om gebruik te maken van de keuken en het atelier en daarnaast is er voor deze groep een aanbod in techniekactiviteiten in een speciale techniekruimte. Bij Figaro heeft de 8+groep naast de basisruimte ook een techniekruimte.

Naast de binnenruimte wordt ook de buitenruimte en de omgeving (speeltuintjes, voetbalveld, dorpsbos) gebruikt. In groepjes met een verantwoorde leidster-kind ratio worden hier activiteiten gedaan.

2.5 De inrichting van binnen- en buiten ruimten

De groepen zijn zo ingericht dat onveilige situaties zoveel mogelijk zijn vermeden.

Naam document	: Pedagogisch beleid KDV, BSO	
Nummer document	: 4.1	
Versiedatum	: 01-01-2019	Versienummer : 21
Evaluatiedatum	: 3-05-2019	

De commodes en aanrechten zijn zo gemaakt dat ze voor de kinderen geen gevaar kunnen opleveren.

Regels als "alleen glijden op de glijbaan", "bij de tafel zitten we", en "voorzichtig zijn met de baby's" etc. worden voor de veiligheid van de kinderen consequent aangeleerd en nageleefd. In de groepsruimten zijn plekken voor rustig spel of het lezen van boekjes en plekken om te bouwen en knutselen etc. Er zijn plekken waar kinderen ongestoord bezig kunnen zijn maar wel zodanig dat de pedagogisch medewerkers er wel zicht op hebben middels een raam of halfhoge afscheiding.

Ook zijn er plekken voor meer actie met een glijbaan of schommelen in de schommelboot of klimmen en gymmen over de klimkussens of een kringspel. Buiten is een ruim terrein om te spelen, rennen en fietsen. Er zijn vaste speelobjecten zoals de zandbak, schommels en het klim- glijhuis. Alle vestigingen beschikken over een buitenruimte met veel groen en een verhard gedeelte. Bij Pinokkio is er ook een aparte buitenruimte voor de babygroepen. De Krekel kan gebruik maken van een grote speelhal voor balspel, kringspel etc. Er is een groot verhard terrein voor fietsen, voetbal, etc. Op het gras zijn ook duikelstangen. Verder kan men gebruik maken van het ernaast gelegen "dorpsbos" met voetbalveld en grote glijbaan. Dit biedt de gelegenheid tot tal van spelmogelijkheden.

Bij onze locatie De Berk hebben we een apart afgeschermd buitenruimte maar voor uitdaging maken we gebruik van het bovenbouwplein.

2.6 Het dagritme

Zorgdragen voor structuur blijft van belang: vaste punten in de dag, zoals eten en slapen helpen hierbij en maken de dag voor de kinderen begrijpelijk en voorspelbaar. Dit geeft een veilige en vertrouwde basis om te gaan ontdekken. Soms, en naarmate de kinderen ouder worden, kan het dagritme lossen en flexibeler ingedeeld worden, maar een bepaalde mate van structuur zal blijven. Het is belangrijk om goed te kijken naar wat de mogelijkheden, de wensen en de grenzen van de kinderen zijn.

De kinderen in de babygroep hebben over het algemeen een eigen dagritme, deze wordt zoveel mogelijk gerespecteerd en aangepast aan de individuele behoeften van de kinderen. Zij slapen nog minimaal twee keer per dag en hebben om de 4 uur een voeding. Naarmate zij ouder worden verandert dit en wordt dan ook continue bijgesteld. Vandaar de overdracht gesprekjes en de schriftjes. Als ze bijna over gaan naar een van de peutergroepen zitten ze meestal in het "dagverblijf dagritme". Voor de oudere kinderen hanteren wij het dagritme van de peuters. Het dagritme van de peuters ligt veel meer vast. Dit biedt de kinderen een structuur die duidelijk en herkenbaar is. Het geeft ze een gevoel van vertrouwdheid en veiligheid, ze weten waar ze aan toe zijn. Bij afscheid nemen, samen fruit eten, zingen voor of na het eten komen elke dag dezelfde rituelen terug. Gezamenlijke momenten bieden rust en gezelligheid. In het informatieboekje, het huisregelboek van het KDV en op het pictogrammenbord, (bij de peuters Pinokkio) staat het dagritme beschreven.

Bij de buitenschoolse opvang is er evenals bij de dagopvang sprake van een dagritme, na school en in de vakanties. Afhankelijk van de activiteiten kan hier van afgeweken worden. In de informatieboekjes en het huisregelboek BSO wordt het dagritme uitgebreid beschreven.

Naam document	: Pedagogisch beleid KDV, BSO	
Nummer document	: 4.1	
Versiedatum	: 01-01-2019	Versienummer : 21
Evaluatiedatum	: 3-05-2019	

2.7 Ontwikkeling volgen

De ontwikkeling van elk kind wordt structureel gevolgd. De groep wordt als totaal en de kinderen individueel geobserveerd door pedagogisch medewerkers. De mentor van uw kind is verantwoordelijk voor observatie en het volgen en stimuleren van de ontwikkeling. Wij werken met Focus; een kind volgsysteem. Kinderen worden op elke leeftijd geobserveerd. Daarbij wordt gekeken naar het 'welbevinden' van het kind. Deze observaties vormen de basis voor de jaarlijkse oudergesprekken bij de dagopvang. Bij de BSO is een periodiek gesprek met ouders niet verplicht maar vinden gesprekken plaats als dat nodig of gewenst is.

Daarnaast kunnen pedagogisch medewerkers, door gericht te observeren, verbeterpunten formuleren ten aanzien van de groep en de activiteiten die worden aangeboden.

De pedagogisch medewerkers moeten goed geïnformeerd zijn over de kinderen, de kinderen kennen en in grote lijnen dezelfde benadering hebben zoals dit in het pedagogisch beleid is afgesproken. Goede onderlinge overdracht en goede overdracht met de ouders zijn daarbij essentieel. SKiK heeft een apart beleid oudergesprekken, ouders krijgen dit beleid bij de intake, een mapje met focus en een gesprekschema.

Overdracht naar de basisschool en de BSO is in ons beleid opgenomen. In samenspraak met diverse partijen in de gemeente Koggenland (kinderopvang, scholen en consultatiebureau) is een formulier ontwikkeld dat met de ouders besproken wordt. Ouders geven dit formulier zelf af. Indien er bijzonderheden zijn kan er eerder contact worden opgenomen met de basisschool, echter nooit zonder toestemming van ouders.

Bij overgang naar de BSO gaat het kinddossier mee en zo nodig is er een warme overdracht.

Opvallend gedrag

Ouders worden op de hoogte gesteld wanneer we opvallend gedrag signaleren. Merken ouders en/of pedagogisch medewerkers, dat een kind een langere periode afwijkt in zijn gedrag kan dat een reden van overleg zijn, en treedt de procedure Signalering opvallend gedrag in werking. De pedagogisch medewerker zijn deskundig in het observeren en volgen van kinderen, en zijn in staat om opvallend gedrag te signaleren. Door verschillende observaties wordt het gedrag van het kind in kaart gebracht en besproken (paragraaf 2.7).

De pedagogisch medewerkers worden ondersteund door de leidinggevenden en tijdens de werkoverleggen welke structureel plaatsvinden. In elk werkoverleg worden de observaties met het team en de leidinggevende besproken. Ook worden in de werkoverleggen opvallend gedrag van de kinderen besproken. De leidinggevende ondersteunt de pedagogisch medewerkers wanneer de procedure Signalering opvallend gedrag wordt gestart en bij het opstellen van een plan van aanpak.

In het geval van externe zorg begeleiding sluiten de medewerkers zoveel mogelijk aan bij de zorg die extern geboden wordt, en zijn er indien nodig contacten met externe zorgverleners, zoals bijvoorbeeld het Centrum voor Jeugd en Gezin. Waar nodig zal expertise worden bijgeschoold.

Bij vermoeden van mishandeling of misbruik geldt een ander plan van aanpak, en hanteren wij de landelijke meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling. (paragraaf 2.10).

2.8 Afnemen extra dag(en) en/of ruilen

Om de groepsstabiliteit zoveel mogelijk te waarborgen komen kinderen minimaal twee dagdelen per week. Op deze manier worden de kansen op elkaar tegenkomen vergroot. Indien een ouder een extra dag afneemt of ruilt kan dit enkel op de eigen stamgroep.

Er bestaan twee uitzonderingen met het afnemen van een tijdelijke extra dag.

- Een nieuw kind kan i.v.m. overbezetting niet voor alle dagen op de stam- basisgroep geplaatst worden. Het kind wordt tijdelijk voor een dag op een andere groep geplaatst.

Naam document	: Pedagogisch beleid KDV, BSO	
Nummer document	: 4.1	
Versiedatum	: 01-01-2019	Versienummer : 21
Evaluatiedatum	: 3-05-2019	

- Een kind kan door uitbreiding van dagen i.v.m. overbezetting de extra dag(en) niet op de stam- of basisgroep afnemen.

In bovenstaande situaties wordt zoveel mogelijk rekening gehouden met bekende pedagogisch medewerkers voor het kind. In de eerste instantie worden bovenstaande situaties zoveel mogelijk voorkomen. In deze situaties geven ouder(s)/verzorger(s) schriftelijk toestemming over de duur en dat de tijdelijk extra opvang in een andere groep dan de stam- of basisgroep van het kind mag plaatsvinden.

2.9 Meldcode kindermishandeling

SKiK werkt met de meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling van Brancheorganisatie Kinderopvang. SKiK heeft twee aandacht functionarissen: De medewerkers worden regelmatig door de aandachtsfunctionarissen bijgeschoold; in ieder geval eens per jaar middels een presentatie tijdens een werkoverleg. Daarnaast volgen de aandachtsfunctionarissen een bijscholing.

2.10 Flexibele opvang

SKiK biedt de mogelijkheid tot flexibele opvang. Flexibele opvang is opvang op wisselende dagdelen in de week. Deze vorm is geschikt wanneer ouders/verzorgers werken met een wisselend rooster. SKiK heeft de regels voor flexibele opvang opgenomen in 4.9 Beleid flexibele opvang. Dit beleid kunt u opvragen bij de leidinggevende.

2.11 Vaste-gezichten criterium

Vaste pedagogisch medewerkers bieden sociaal-emotionele veiligheid aan kinderen. Wanneer een pedagogisch medewerkster een kind goed kent, weet ze hoe het kind zich ontwikkelt, wat een kind prettig en leuk vindt, wat een kind spanning oplevert en waar een kind behoefte aan heeft. Daarom streven we naar een vaste personeelsbezetting voor alle kinderen. In de wetgeving is daarnaast vastgelegd dat een vast gezicht op de opvang een verplicht criterium is (kinderen met een flexplaats en ruilingen zijn hiervan uitgezonderd). Voor de kinderen tot 1 jaar wijzen we twee (of drie, wanneer er op een groep op basis van de leidster-kind-ratio met drie leidsters gewerkt wordt) vaste gezichten toe. Voor de kinderen vanaf 1 jaar wijzen we drie (of vier, wanneer er op een groep op basis van de leidster-kindratio met drie leidsters gewerkt wordt) vaste gezichten toe. Als een kind aanwezig is, werkt er altijd tenminste één vast gezicht van het kind op de groep. De vaste gezichten worden bepaald per kind en niet op groepsniveau. Er kunnen dus meer leidsters, al dan niet structureel, op de groep werken. Het toekennen van de vaste gezichten vindt plaats bij de start van de opvang. Het kan om verschillende redenen (vanuit de ouder of vanuit de organisatie) wenselijk of nodig zijn om nieuwe vaste gezichten toe te wijzen. Dit gebeurt in overleg tussen ouders en leidsters, eventueel met ondersteuning vanuit de leidinggevenden. (Bij overmachtssituaties (zoals ziekte, verlof, vakantie) kan het incidenteel voorkomen dat we niet kunnen voldoen aan het vaste-gezichten criterium. Wanneer bijvoorbeeld 1 van de vaste gezichten van een kind ziek is, kunnen we het andere vaste gezicht niet verplichten de volledige werkweek aanwezig te zijn en ook de dagen van haar collega over te nemen. Vanzelfsprekend doen we ook dan ons best om zoveel mogelijk de andere vaste teamleden of een oproepmedewerker in te zetten, die voor de kinderen ook bekend zijn.

2.12 Begeleiden van stagiaires en BBL-ers

Het doel van het bieden van praktijkplaatsen is de leerlingen dusdanig op te leiden dat ze als

Naam document	: Pedagogisch beleid KDV, BSO	
Nummer document	: 4.1	
Versiedatum	: 01-01-2019	Versienummer : 21
Evaluatiedatum	: 3-05-2019	

---

een goede beroepskracht mee kunnen werken aan het handhaven en het verbeteren van de kwaliteit van de kinderopvang. We zien het bieden van praktijkplaatsen dan ook als een investering in de toekomst.

1. Een stagiaire kan haar stage periode pas starten bij SKiK na inlevering van de Verklaring Omtrent Gedrag op locatie en het service bureau.
2. Stagiaires zijn boventallig. Afhankelijk van het aantal kinderen werkt zij met één of twee vaste pm-ers. 2e en 3e jaars stagiaires mogen, indien dit het leerproces ten goede komt, een beperkte tijd zelfstandig de groep begeleiden. BBL-ers zijn alleen de 1e periode boventallig (zie hiervoor afspraken op Kwibuss [stappenplan BBL-er](#))
3. De stagiaire valt onder de verantwoordelijkheid van de wijkmanager en de locatiecoördinator. De stagiaire wordt begeleid door één vaste medewerker die de BPV/ stagebegeleiding cursus heeft gevolgd.
4. Zowel gedurende de stageperiode als daarna zal de stagiaire volledige geheimhouding betrachten ten aanzien van al hetgeen haar door de stage ter kennis is gekomen. Hierbij valt te denken aan informatie over ouders, kinderen, collegae en de organisatie.
5. Indien er voor verslagen gebruik gemaakt wordt van vertrouwelijke informatie, dient het gebruik hiervan vooraf goedgekeurd te worden door de BPV begeleidster.
6. Het rooster van de stagiaire wordt in onderling overleg afgesproken in het eerste gesprek, gedurende de stageperiode kan het rooster gewijzigd worden.
7. De stagiaire werkt alle voorkomende diensten (vroeg, midden en laat).
8. Bij ziekte meldt de stagiaire zich persoonlijk voor aanvang van de werktijd af bij haar BPV begeleidster of een pm-er van de eigen groep en voor 9.30 uur op het centraal kantoor. Dit geldt ook voor het hersteld melden.
9. De BPV begeleidster voert frequent voortgangsgesprekken met de stagiaire.
10. De stagiaire dient op de hoogte te zijn van de belangrijkste gegevens uit de werkmap van de groep.

Gezien de verschillen in duur van de stageperiode zijn er voor de verschillende opleidingen eigen leerroutes uitgezet in het stappenplan voor stagiaires. SKiK heeft de volgende afspraken en stappenplannen vast gelegd in Kwibuss:

- [standaard afspraken stagiaires](#)
- [stappenplan 1e jaar PW](#)
- [stappenplan 2e jaar PW](#)
- [stappenplan 3e jaar PW](#)

Naam document	: Pedagogisch beleid KDV, BSO	
Nummer document	: 4.1	
Versiedatum	: 01-01-2019	Versienummer : 21
Evaluatiedatum	: 3-05-2019	

- [stappenplan BBL-er](#)

Alle leerroutes bestaan uit:

- Een oriëntatieperiode – waarin de leerling meeloopt en observeert, zich informeert, kennismakt met de kinderen en de ouders en zich de dagelijkse gang van zaken eigen probeert te maken.
- Een participatieperiode – waarin de leerling aan het werk gaat en ze opdrachten uitvoert onder begeleiding van haar BPV begeleidster.
- Een evaluatieperiode – waarin de stagiaire afscheid neemt van haar stageplek, de kinderen, ouders en collegae.

3. De rol van de pedagogisch medewerker

De pedagogisch medewerkers zijn degenen die inhoud geven aan de pedagogische uitgangspunten en aan de opvoedingsdoelen binnen de organisatie. Het vraagt van de pedagogisch medewerkers een professionele en flexibele werkhouding. Een pedagogisch medewerker moet in de eerste plaats gemotiveerd zijn en beschikken over communicatieve vaardigheden om met de kinderen, ouders en collega's om te gaan. Daarnaast is het belangrijk dat zij zich kan inleven in de ander, verantwoordelijkheidsgevoel heeft en kind onder de kinderen kan zijn.

Meer specifiek betekent dit:

- Het open staan voor andere ideeën, andere meningen, andere culturen. Respect voor de kinderen, de ouders en voor elkaar.
- Een actieve houding in het kijken naar kinderen, in het werken in de kinderopvang en het observeren van individuele kinderen op de groep. Meedenken en meewerken aan het vormgeven van pedagogische kwaliteit van de opvang ('dit zijn wij! Zo werken wij!'). Ook werken we met een kind volgsysteem volgens Focus.
- Een positieve houding en een positieve benadering van kinderen. De pedagogisch medewerker probeert in elk kind het positieve naar voren te halen en te benoemen. Negatief gedrag probeert zij een positieve wending te geven.
- Betrokkenheid in de band met de kinderen, vanuit een professionele en bewuste houding. Het kind zal de pedagogisch medewerkers goed leren kennen en bouwt een vertrouwensband op.
- Coachende houding: aanbieden van mogelijkheden, grenzen bewaken, overzicht houden
- Reflectie op het eigen werk, kijken wat je doet, het 'waarom' en 'waarom zo' ter discussie durven en kunnen stellen. Vanzelfsprekendheden kunnen loslaten. Feedback kunnen en durven geven en ontvangen. Durven veranderen. Ruimte bieden en nemen voor ontwikkeling.
- Kennis van ontwikkelingsfasen, verzorging, gezonde voeding en hygiëne. Deelname aan studiedagen en trainingen.

Naam document	: Pedagogisch beleid KDV, BSO	
Nummer document	: 4.1	
Versiedatum	: 01-01-2019	Versienummer : 21
Evaluatiedatum	: 3-05-2019	

- Zorgvuldigheid in de registratie van de kindgegevens en de overleggen met ouders. Belangrijke gegevens over het kind overdragen aan collega's door o.a. het goed bijhouden van de overdrachtsmap en kindgegevens. Een open en heldere communicatie met ouders over hun kind.
- Een procesgerichte houding (dus niet alleen gericht zijn op resultaat).
- Samenwerken met een gemeenschappelijk doel en op één lijn proberen te komen.

De leidinggevende voert met alle pedagogisch medewerkers jaarlijks een POP / ontwikkelingsgesprek. Zo nodig volgt een terugkoppelgesprek en worden concrete acties teruggekoppeld. De leidinggevende coacht de medewerkers tijdens het werken aan de persoonlijke doelen.

Pedagogisch medewerkers worden ondersteund door stagiaires, deze worden boventallig ingepland.

3.1 Het formuleren van regels en grenzen

Het werken met grote groepen vraagt om structuur en regels/afspraken. In de BSO zijn vaak grote groepen kinderen aanwezig die duidelijkheid nodig hebben. Om de kinderen, ouders en ook medewerkers duidelijkheid te geven worden er regels geformuleerd. Het is belangrijk dat er duidelijke regels zijn waar ieder kind zich aan houdt. De kinderen weten door deze duidelijke regels waar zij aan toe zijn. Duidelijke regels laten de kinderen zien dat ze allemaal gelijk zijn en op één en dezelfde manier benaderd worden. Er is sprake van verschillende soorten regels. Zo zijn er regels ten aanzien van veiligheid, vanuit sociaal-emotioneel oogpunt en regels ter bevordering van de zelfstandigheid. De regels komen tot stand in overleg met de verschillende betrokken partijen in de BSO en zijn beschreven in het huisregelboek.

Meer specifiek betekent dit:

- De regels/afspraken worden in overleg met pedagogisch medewerkers, ouders en kinderen vastgesteld. Door kinderen te betrekken, laten meedenken en meepraten wordt het iets van de kinderen zelf en snappen ze beter het hoe en waarom van de regels en zullen ze zich er beter aan houden.
- De regels worden regelmatig met de kinderen besproken, bijvoorbeeld als er een nieuw kindje op de groep komt of als er conflicten ontstaan, situaties zijn waarop een regel van toepassing is, kan daar met de kinderen weer over gesproken worden.
- De regels hangen zichtbaar op de groep.
- De regels kunnen wijzigen, een situatie kan veranderen en met elkaar moeten nagaan of een regel nog zinvol is. Teveel regels kan ook negatief werken.
- De regels verwoordt de medewerker naar de kinderen toe, het is echter ook heel belangrijk dat zij de regels zelf uitdraagt in haar eigen houding en gedrag. Als pedagogisch medewerker moet je je dus altijd bewust zijn van je eigen houding en gedrag. Wanneer een kind zich op een juiste manier benaderd voelt zal het kind jouw op dezelfde manier benaderen.

Naam document : **Pedagogisch beleid KDV, BSO**
Nummer document : 4.1
Versiedatum : 01-01-2019 Versienummer : 21
Evaluatiedatum : 3-05-2019

Uiteraard is het de taak van de pedagogisch medewerker om met de kinderen in gesprek te gaan als ze zich niet houden aan de regels/afspraken. Kinderen moeten ook leren conflicten te bespreken. Zo nodig worden ouders geïnformeerd en uitgenodigd om er met elkaar uit te komen, afspraken te maken. en kinderen uitgenodigd

Naam document	: Pedagogisch beleid KDV, BSO	
Nummer document	: 4.1	
Versiedatum	: 01-01-2019	Versienummer : 21
Evaluatiedatum	: 3-05-2019	

4. Opvoedingsdoelen

Hoe we kinderen zien (ons kindbeeld) en hoe wij denken over wat kinderen nodig hebben (pedagogische uitgangspunten en pedagogische houding) werkt door in de opvoedingsdoelen. In de opvoedingsdoelen staat wat we belangrijk vinden om een kind mee te geven.

Opvoeden heeft twee kanten die in de opvoedingsdoelen terug te zien zijn:

- het kind de ruimte en mogelijkheden geven om zich te ontplooien en te ontwikkelen tot 'wie het is', met eigen talenten, voorkeuren, en eigen temperament;
- het kind 'bij de hand nemen' en meevoeren in de wereld om ons heen, leren een plek te vinden in een groep, in de maatschappij met de waarden en normen.

Onze vier **pedagogische opvoedingsdoelen** zijn gebaseerd op het model van Marianne Riksen-Walraven:

1. De basis: een gevoel van emotionele veiligheid bieden.
2. Gelegenheid tot het ontwikkelen van 'persoonlijke competentie'.
3. Gelegenheid tot het ontwikkelen van 'sociale competentie'.
4. Waarden en normen.

Competentie betekent weten (kennis) en kunnen (vaardigheden): weten wat er van je verwacht wordt, weten wat je kunt of weten hoe het in elkaar zit, en hiermee kunnen omgaan, hiernaar handelen. Letterlijk betekent competentie 'bekwaamheid'.

De opvoedingsdoelen worden hierna verder uitgewerkt met de **pedagogische middelen** die we tot onze beschikking hebben.

De pedagogische middelen zijn:

- a. De pedagogisch medewerker- kind interactie. Deze wordt als eerste genoemd om dat we dit als belangrijke basis zien. Een goede band van pedagogisch medewerker met kind is een voorwaarde om het kind veiligheid te bieden. Vanuit dat veilig voelen zal een kind zich verder kunnen ontwikkelen, durft het zichzelf te zijn, zal dingen durven ondernemen. Als de pedagogisch medewerker het kind goed kent, weet ze in welke ontwikkelingsfase het zit en kan ze daarop inspelen, kan nieuwe uitdagingen aanbieden, het kind stimuleren in zijn ontwikkeling.
- b. De binnen- en buitenruimte.
- c. De groep.
- d. De activiteiten.
- e. het spelmateriaal (aanbod volgens de schijf van vijf op alle ontwikkelingsgebieden)

Bij elk pedagogisch middel staat beschreven hoe we het gebruiken om de gestelde opvoedingsdoelen te bereiken. Als verduidelijking worden voorbeelden gegeven.

4.1 Emotionele veiligheid

De basis: zich veilig en vertrouwd voelen.

Kernbegrippen:

- Het kind staat centraal.
- Ingaan op de kinderen, het kind moet zichzelf kunnen zijn.
- Respect voor het individuele kind.
- Positieve benadering.
- Er zijn voor de kinderen.
- Ruimte voor het tonen van emoties.

Pedagogisch medewerker-kind interactie:

Een pedagogisch medewerker zorgt door haar omgang met een kind dat het kind zich veilig voelt en goede zorg krijgt. Dit doet zij door met aandacht te luisteren en te kijken naar de kinderen: openstaan voor en letten op signalen van de kinderen, zowel verbaal als non-verbaal. De pedagogisch medewerker leert het kind kennen en gaat een (professionele) vertrouwensband met ze aan. Hierbij houdt zij rekening met en respecteert de eigenheid van het kind. Zij benadert de kinderen positief. Zij draagt zorg voor een prettige sfeer en een prettige, respectvolle manier van omgaan met elkaar zodat het kind zich op zijn gemak voelt. Zij is er voor het kind, het kind staat centraal.

De binnen- en buitenruimte:

De inrichting van de ruimtes zijn afgestemd op de leeftijd van het kind.

Door de ruimte zo in te richten, dat kinderen als ze binnenkomen, zelfstandig kunnen gaan spelen (bijv. puzzeltjes liggen klaar op tafel, open kasten op kindhoogte), is het voor de pedagogisch medewerker mogelijk om aandacht te schenken aan kinderen die 's morgens arriveren.

De kasten zijn overzichtelijk ingericht, alles staat op een vaste plek.

Er zijn aparte hoekjes zowel in binnen- als buitenruimte waar een kind zich kan terugtrekken. Maar waar ook de mogelijkheid is voor interactie met andere kinderen; het samen spelen, plezier hebben, met elkaar communiceren en emoties uiten. De extra ruimte wordt steeds anders ingericht zodat variatie wordt geboden.

De groep:

Op Pinokkio, Figaro en de Krekel hebben we vaste groepen met vaste pedagogisch medewerkers. We werken met verticale, baby- en peutergroepen. We houden voor zover mogelijk rekening met de leeftijdsopbouw van de groep. In de groep is alle ruimte voor individueel spel of samenspel.

Activiteiten:

We hanteren op het dagverblijf een vast dagritme, zodat het kind weet wat er gebeurt. Middels het pictogrammenbord wordt het dagritme weergegeven. In het dagritme zijn vaste rituelen te vinden zoals:

- Het afscheidsritueel, het slaapritueel, het eten.
- Herhaling van elke dag de bekende liedjes, boekjes.

We werken themagericht, jaarlijks worden de thema's voor het komende jaar vastgesteld (zie ook 4.7 Beleid VVE). Dit geeft rust, duidelijkheid en veiligheid, het kind weet waar het aan toe is. Dit is vooral voor jonge kinderen erg belangrijk.

Naam document : **Pedagogisch beleid KDV, BSO**
Nummer document : 4.1
Versiedatum : 01-01-2019 Versienummer : 21
Evaluatiedatum : 3-05-2019

De activiteiten met de kinderen liggen dicht bij hun belevingswereld en passen bij de ontwikkeling van het kind.

Op de buitenschoolse opvang is ook een vast ritme te vinden. Het brengen naar en ophalen van school, drinken, fruit en koekje eten, spelen, cracker eten aan het einde van de middag het opruimen en naar huis gaan.

In de vakanties zijn de kinderen er de hele dag en is er een activiteitenprogramma of thema dat centraal staat. Rondom dat programma of thema worden allerlei activiteiten georganiseerd. Daarbij wordt rekening gehouden met de leeftijd, interesse en ontwikkeling van de kinderen. We stimuleren de kinderen wel om mee te doen, maar het hoeft niet, het heeft daarin een eigen keuze.

Spelmateriaal:

Het spelmateriaal is herkenbaar en opgeborgen in doorzichtige kisten. Het materiaal is stevig, van divers materiaal en duurzaam.

Het spelmateriaal past bij de leeftijd en ontwikkeling van het kind (schijf van vijf). Er is speelgoed wat past bij fantasiespel / rollenspel (poppenhoek, verkleedkleden, winkeltje, bouwhoek, techniekruimte voor de 8+kinderen, keuken voor kookactiviteiten, een atelier voor specifieke knutsel activiteiten).

Het speelgoed staat op vaste plekken en overzichtelijk in open kisten en doorzichtige kisten. We bieden het kind de mogelijkheid zelf te pakken en te kiezen. Zo nodig helpen we het kind op weg en laten we de mogelijkheden van het speelgoed zien. (meespelen)

4.2 Persoonlijke competentie

Kernbegrippen:

- Het stimuleren van de zelfstandigheid van een kind.
- Het kind positief benaderen en zelfvertrouwen bieden.
- Ruimte bieden (letterlijk en figuurlijk).
- Verwondering en uitdaging.
- Ontwikkelingsmogelijkheden bieden, keuzemogelijkheden bieden, rekening houdend met de ontwikkelingsfase waarin het kind zit.
- Het accent ligt op spel, fantasie en expressie.
- Als pedagogisch medewerker een voorbeeld zijn.

Pedagogisch medewerker-kind interactie:

Dit doet zij door te kijken naar het individuele kind, een positieve benadering waardoor het zelfvertrouwen wordt gestimuleerd. Het kind de ruimte geven om zich in eigen tempo te ontwikkelen. Het stimuleren van de zelfstandigheid en mondigheid. Om dit te kunnen realiseren heeft zij kennis van de ontwikkelingsfase van het kind.

De binnen- en buitenruimte:

We bieden een uitdagende ruimte, die uitnodigt tot spelen. Mogelijkheden voor individueel spel en samenspelen. Rustige hoekjes en ruimtes voor actiever spel.

Er is gelegenheid voor eigen initiatief (open kasten, speelgoed laag zetten, geordend speelgoed, hoekjes creëren, materiaal in kisten). We kunnen nieuwe/ andere ontwikkelingsmogelijkheden bieden door situaties te creëren, bijvoorbeeld blauwe klimkussen neerleggen, tentje maken, ballenbak, badjes buiten zetten, spel in de gymzaal en het dorpsbos. Ook werken we themagericht (zie 4.7 beleid VVE).

In de buitenruimte hangen kaarten op de schuur met regels en spelsuggesties.

Naam document : Pedagogisch beleid KDV, BSO
Nummer document : 4.1
Versiedatum : 01-01-2019 Versienummer : 21
Evaluatiedatum : 3-05-2019

De groep:

Kinderen leren van elkaar.

We geven kinderen de ruimte om ruzies, conflicten met andere kinderen op te lossen.

Zonodig sturen we bij of grijpen in.

De groep biedt de mogelijkheid tot samen spelen, samen plannen maken, samen met activiteiten bezig zijn, samen lezen, zingen.

Een kind leert wat rekening houden is met elkaar, op je beurt te wachten, vriendjes maken, hebben.

Door activiteiten kan een kind zich op onderscheidende wijze laten zien. (kijk wat ik al kan, werkstukken, foto's van thuis, vakantieoffertjes)

Activiteiten:

De activiteiten passen bij de ontwikkeling en de belevingswereld van het kind. Er is variatie, voor elk wat wils.

We spelen in op de interesse van het kind, op de situatie: bijvoorbeeld. kinderen zien een spin, er over praten, zingen, knutselen. Er is ruimte voor eigen initiatief en ideeën.

Sommige thema's kunnen ook iets verder van hun belevingswereld liggen. Deze bied je aan om kinderen er iets over te leren, bijvoorbeeld het circus. Het biedt kansen voor zelfoverwinning, je grenzen verleggen, kansen voor zelfstandigheid en zelfredzaamheid.

Op de buitenschoolse opvang wordt vooral in de vakanties met thema's gewerkt.

Spelmateriaal:

We bieden spelmateriaal aan waarbij ze zichzelf kunnen ontdekken (je mogelijkheden/ grenzen wat je aankan/ durft, verwondering wat je al kan, dit vind ik leuk/ niet leuk).

Het spelmateriaal sluit aan bij interesse, nieuwsgierigheid, leeftijd, ontwikkelingsfase.

Het nodigt uit tot samenspel, communiceren, zoeken naar oplossingen.

Er is voldoende variatie, maar geen overprikkeling door teveel speelgoed op de groep.

4.3 Sociale competentie

Kernbegrippen:

- Interactie tussen de kinderen stimuleren (samen spelen)
- Aandacht voor goede communicatie: zowel tussen de kinderen en tussen pedagogisch medewerkers en kinderen, als tussen pedagogisch medewerkers onderling (voorbeeldfunctie).
- Vriendschappen tussen kinderen respecteren en waarderen.
- Respect voor elkaar, rekening houden met elkaar, elkaar helpen.
- Ruzies en conflicten oplossen.

Pedagogisch medewerker-kind interactie:

Een pedagogisch medewerker stimuleert de kinderen samen te spelen, te delen, rekening te houden met elkaar, te luisteren naar elkaar en afspraken te maken. Kinderen zien van de pedagogisch medewerker (en van elkaar) hoe ze kleine ruzietjes en onenigheid op een rustige en positieve manier heel goed zelf kunnen oplossen. De pedagogisch medewerker respecteert en waardeert kindervriendschappen en houdt er rekening mee, bijv. als twee vriendjes naast elkaar willen zitten tijdens het eten.

De binnen- en buitenruimte:

De ruimte is overzichtelijk maar wel met mogelijkheden om ongezien dingen te doen, biedt mogelijkheden om rollenspelen te doen en toneel, het naspelen van dagelijkse dingen. Er zijn hoekjes die uitdagen tot samenspel en er zijn rustige hoekjes waar het kind ook alleen kan spelen.

De groep:

Er zijn vaste groepen. De regels en afspraken in de groepen zijn belangrijk en duidelijk. De kinderen maken kennis met verschillende culturen en leren van elkaar. Spelenderwijs leren ze omgaan met elkaar, het elkaar helpen (met een moeilijke puzzel, jas), samen plannen maken tijdens het spel, rollenspel (jij bent vader, jij moeder) en toneelspel. Het samen meemaken van betekenisvolle, emotionele gebeurtenissen in de groep, het gezin. (verjaardag, geboorte baby)

Activiteiten:

We bieden afwisseling in vrij spel en groepsactiviteiten. Tijdens het vrije spel heeft het kind de keus om zelf of met andere kinderen te spelen. Gezamenlijke activiteiten zoals eten, zingen, groepsgesprekken, knutselen, spelletjes. Hierbij wordt het kind gestimuleerd om naar elkaar te luisteren, zijn verhaal te doen, op elkaar te wachten. Samen plezier, succes ervaren. Het leren omgaan met emoties in situaties van plezier, grapjes, frustraties, boosheid en verdriet.

Aandacht voor feesten en rituelen.

Spelmateriaal:

Er is materiaal, speelgoed wat uitdaagt tot samenspel, zoals poppenhoek, blokken, trein. We creëren situaties die uitnodigen tot samenspel, zoals badje, tent, klimkussens, zandtafel. Er zijn gezelschapsspelletjes, muziekinstrumenten, verkleedkleden. Bij de buitenschoolse opvang is er daarnaast ook veel aandacht voor balspelen (voetbal, hockey), badminton, buitenspelletjes (hinkelen, touwspringen), etc.

Naam document	: Pedagogisch beleid KDV, BSO	
Nummer document	: 4.1	
Versiedatum	: 01-01-2019	Versienummer : 21
Evaluatiedatum	: 3-05-2019	

4.4 Normen en waarden

Kernbegrippen:

- Positief met elkaar omgaan en elkaar open, eerlijk en vriendelijk bejegenen.
- Rekening houden met elkaar.
- Een ander helpen, als deze hulp nodig heeft.
- Een ander geen pijn doen.
- Verantwoordelijkheidsgevoel (bijvoorbeeld samen met de medewerker fruit halen)
- Naast ruimte voor ieder individu, vinden we ook saamhorigheid en gezamenlijkheid belangrijk.
- Zorg en aandacht voor de omgeving, voor natuur en milieu, zorgvuldig omgaan met materialen, buiten naar binnen halen

Pedagogisch medewerker- kindinteractie:

De pedagogisch medewerker gaat op professionele wijze met de kinderen om op basis van respect, vertrouwen en begrip. Dit doet zij door bijvoorbeeld. bewust stil te staan bij de omgangsvormen, door voorbeeldgedrag, voorzichtig te zijn met interpreteren en begint met kijken en luisteren. Door bewust te worden van je eigen normen in je professionele werkomgeving en niet praten over maar met elkaar. Een voorbeeld hiervan is het liedje “ goedemorgen, blij je weer te zien”.

De binnen- en buitenruimte:

De pedagogisch medewerker leert het kind met respect om te gaan met materialen, zowel binnen als buiten.

Ook is er zorg voor de natuur en het milieu, bijvoorbeeld. geen takken/bladeren van de bomen/ struiken te trekken en samen voor een schone opgeruimde leefomgeving te zorgen. (afval in de bak, samen speelgoed opruimen, kinderen laten meehelpen met tafel schoonmaken e.d.)

De groep:

De pedagogisch medewerkers hebben in de groep een voorbeeldfunctie, zij dragen normen en waarden uit. Dat merk je in de omgang met anderen, taalgebruik, in de manier van verwelkomen van ouders en kinderen, in de aandacht voor elkaar, voor het materiaal, voor wat er samen gedaan wordt en hoe dit gebeurt. Kinderen maken kennis met en leren respect te hebben voor de kinderen in de groep. bijvoorbeeld. de vakantieoffertjes, foto-praatboek, groepsgesprekken.

Activiteiten:

In het vieren van feestelijke gebeurtenissen, rituelen en gewoonten op het dagverblijf zie je terug wat waardevol en belangrijk wordt gevonden: aandacht voor een persoonlijke gebeurtenis (verjaardag), saamhorigheid (zomerfeest), ervoor zorgen dat ouders en kinderen zich welkom voelen op het dagverblijf (ontvangst, afscheidsritueel).

Andere voorbeelden zijn afscheidsfeestjes, naar bed breng-rituelen, over wennen van baby-naar peutergroep.

Spelmateriaal:

Kinderen leren goed om te gaan met spelmateriaal, samen opruimen. Materiaal wat stuk is wordt gerepareerd of zonodig vervangen. Poppenhoek, multicultureel (blanke pop, bruine pop, boekjes), verkleedkleden.